

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ในปี พ.ศ. 2558 ที่จะมาถึง ประเทศไทยจะต้องเข้าร่วมดำเนินการตามแผนงานประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ที่ประเทศในอาเซียน 10 ประเทศ จะกลายเป็นตลาดเดียวกัน (single market) เป็นเขตการค้าเสรีที่ปลอดภาษีและจะมีข้อตกลงร่วมกันว่าจะทำให้มีการเคลื่อนย้ายเสรี (free flow) 5 สาขา คือ สินค้า บริการ การลงทุน เงินทุนและแรงงานฝีมือ โดยมีแผนงาน (AEC Blueprint) สำหรับการดำเนินงานในภาพรวม 4 องค์ประกอบหลัก คือ

- 1) การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียว
- 2) การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจอาเซียน
- 3) การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค
- 4) การบูรณาการเข้ากับเศรษฐกิจโลก

นอกจากองค์ประกอบทั้ง 4 ส่วนหลักข้างต้นแล้ว แต่ละส่วนยังประกอบด้วยแผนงานย่อยและ ผู้มีการกำหนดมาตรการต่างๆ ขึ้นมาเพื่อจะสนับสนุนการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยเร็ว ซึ่งมาตรการและแผนงานต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นนั้น ย่อมจะต้องส่งผลกระทบต่อภาพรวม ของระบบการผลิตและการตลาดของพาราไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ โดยเฉพาะผลผลิตของพาราที่เป็นทั้งวัตถุดิบที่สำคัญสำหรับอุตสาหกรรมภายในประเทศและเป็นสินค้าเกษตรที่มีมูลค่าการส่งออกสูงสุดของไทย และสำหรับเกษตรกรชาวสวนยางพาราและสถาบันเกษตรกร ซึ่งเป็นผู้ผลิตต้นน้ำและดำเนินการแปรรูปเบื้องต้นย่อมจะต้องได้รับผลกระทบเช่นกัน แต่ผลกระทบที่เกิดขึ้นจะเป็นไปในทิศทางใดนั้นจึงเป็นความจำเป็นที่จะต้องศึกษาประเมินถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

สำนักงานกองทุนส่งเสริมการศึกษาระดับอุดมศึกษาในฐานะเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจรับผิดชอบในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ยางพาราของประเทศ ได้เล็งเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการศึกษาโอกาสและผลกระทบ ทั้งในส่วนที่มีผลต่อการวิจัยของ สกย. และส่วนที่มีผลต่อระบบการผลิตและวิถีการตลาดของเกษตรกรชาวสวนยางพารา เพื่อที่จะได้นำผลการศึกษามาจัดทำแผนงานปรับปรุงการทำงาน ของ สกย. ให้เกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมทั้งนำมาจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาสำหรับเกษตรกรชาวสวนยางพาราไทยให้เกิดความเข้มแข็งและยั่งยืนต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาข้อมูลสถานการณ์ของอุตสาหกรรมยางพาราของไทย ประเทศสมาชิกอาเซียนและประเทศอื่นในโลกที่มีศักยภาพด้านการผลิตยางพารา
- 2) เพื่อศึกษากฎ ระเบียบ และมาตรการต่างๆ ของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนที่มีผลต่ออุตสาหกรรมยางพาราไทย
- 3) เพื่อศึกษาจุดแข็งและจุดอ่อนของอุตสาหกรรมยางพาราไทย
- 4) เพื่อศึกษาโอกาสและผลกระทบต่ออุตสาหกรรมยางพาราไทย และ สกย. จากการเข้าเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย
- 5) เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมของ สกย. ทั้งในด้านการจัดองค์การ ตำนานิติบัญญัติ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึงแนวทางและบทบาทที่มีต่อภาคการผลิตและตลาด
- 6) เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนงาน และโครงการในระยะยาวของ สกย. เพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามผลการศึกษา

1.3 เนื้อหา

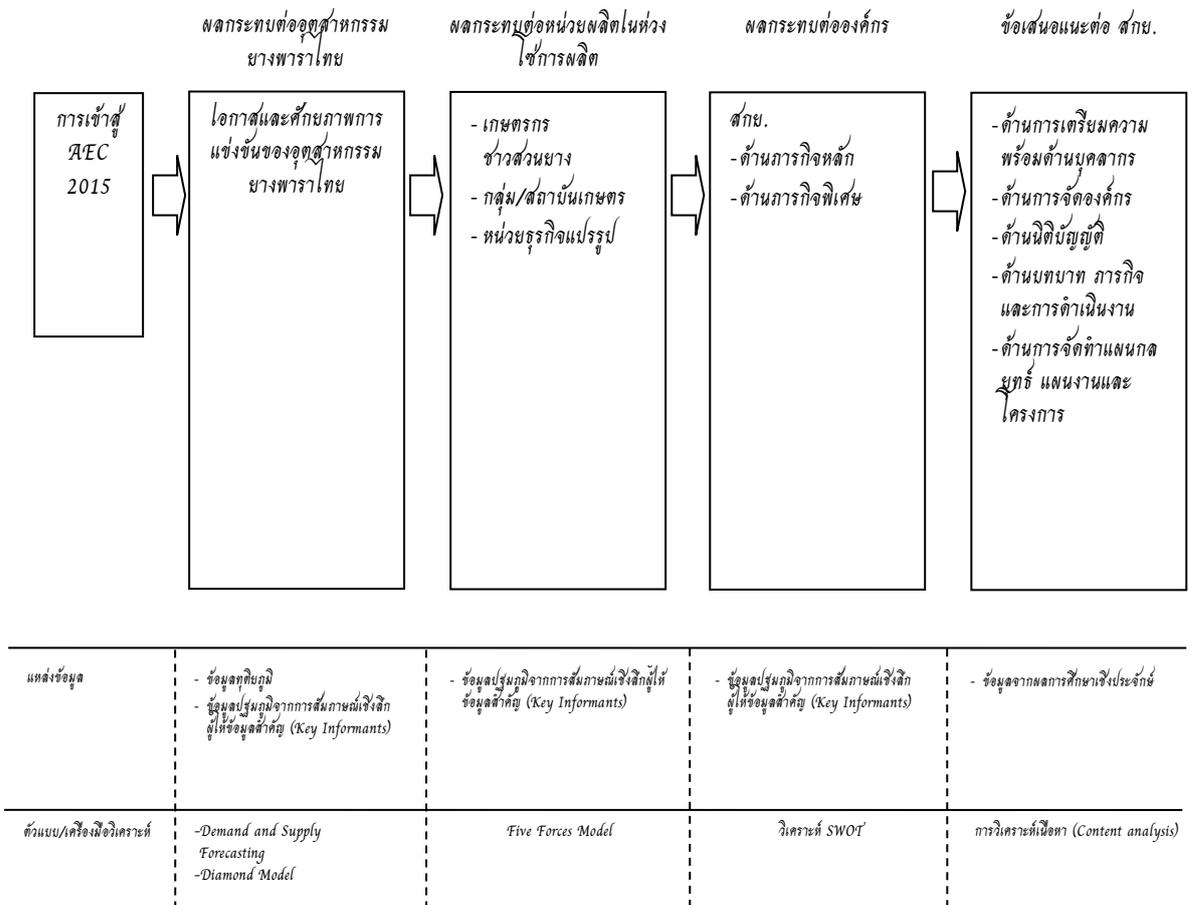
- 1) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับสภาพการผลิตและตลาดของยางพาราไทยและประเทศคู่แข่งในอาเซียนและในตลาดโลก
- 2) เพื่อให้ได้ผลการศึกษาด้านกฎหมาย กฎระเบียบและมาตรการต่างๆ ของประชาคมอาเซียนที่มีต่ออุตสาหกรรมยางพาราไทย
- 3) เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของหน่วยผลิตในห่วงโซ่การผลิตของอุตสาหกรรมยางพาราไทย
- 4) เพื่อให้ได้ผลการวิเคราะห์โอกาสและศักยภาพด้านการผลิตและตลาด ตลอดจนโอกาสของการเติบโตของอุตสาหกรรมยางพาราไทย โดยอาศัยเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อการวิเคราะห์ขีดความสามารถในการแข่งขัน
- 5) เพื่อให้ได้แนวทางในการเตรียมความพร้อมของ สกย. ทั้งในด้านการจัดองค์การ ตำนานิติบัญญัติ ข้าราชการและแนวทางการปรับเปลี่ยนบทบาทต่อภาคการผลิตและตลาด จากสภาพแวดล้อมภายนอกที่เปลี่ยนแปลงไป
- 6) เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนงาน และโครงการในระยะยาวของ สกย. เพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามผลการศึกษา

1.4 ขอบเขตการศึกษา

- 1) ศึกษาความพร้อมของอุตสาหกรรมยางพาราไทยในระบบห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ปัญหาอุปสรรคและแนวโน้มการเติบโต เปรียบเทียบกับตลาดที่เป็นคู่แข่งสำคัญในอาเซียนและตลาดสำคัญของโลก
- 2) ศึกษาวิเคราะห์ด้านกฎหมายและกฎระเบียบต่างๆ จากการเข้าเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ทั้งที่จะเป็นอุปสรรคและเกื้อหนุนต่ออุตสาหกรรมยางพาราไทย
- 3) ศึกษาวิเคราะห์ SWOT ที่มีต่ออุตสาหกรรมยางพาราไทยจากการเข้าเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 4) ศึกษาวิเคราะห์ SWOT ที่มีต่อ สกย. จากการเข้าเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
- 5) ศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะในการปรับปรุงองค์กรตามระบบห่วงโซ่การผลิตเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้น
- 6) ศึกษาเพื่อจัดทำร่างแผนกลยุทธ์ แผนงาน โครงการในระยะยาวของ สกย. เพื่อเตรียมความพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต

1.5 กรอบแนวคิดและวิธีการศึกษา

- 1) ภายใต้ระบบเศรษฐกิจระบบเปิด และความเชื่อมโยงกันทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง การเปลี่ยนแปลงปัจจัยภายนอกจะส่งผลกระทบต่อเชื่อมโยงเป็นลูกโซ่ลงไปสู่หน่วยผลิตในระดับจุลภาคส่งผลเกิดการปรับเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่องค์กรที่รับผิดชอบตั้งแต่ตั้งแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

2) เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดได้กำหนดวิธีการศึกษา แหล่งข้อมูล เครื่องมือวิเคราะห์และประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับดังแสดงในตารางต่อไปนี้

วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	ตัวแบบเครื่องมือวิเคราะห์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
				ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome) ที่จะเกิดเมื่อนำไปใช้ประโยชน์

<p>1. เพื่อศึกษาข้อมูลสถานการณ์ของอุตสาหกรรมยางพาราของ ไทย ประเทศสมาชิกอาเซียน และประเทศอื่นในโลกที่มีศักยภาพด้านการผลิตยางพารา</p>	<p>สำรวจข้อมูลทุติยภูมิด้านการผลิตและตลาดแหล่งผลิตยางพาราที่สำคัญทั้งของไทยและแหล่งอื่นที่สำคัญเพื่อการพยากรณ์เปรียบเทียบอุปสงค์และอุปทาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สกย. - สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร - สถาบันวิจัยยาง - สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - Association of Natural Rubber Producing Countries 	<p>Demand & Supply forecasting Technique</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ข้อมูลเชิงประจักษ์ทางด้านการผลิตและตลาดตลอดถึงแนวโน้มการเติบโตของตลาดสำคัญ - ผลการเปรียบเทียบด้านอุปสงค์และอุปทาน 	<p>เป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ศักยภาพการผลิตและตลาดทั้งการวิเคราะห์ด้านเนื้อหาและการวิเคราะห์ในตัวแบบที่นำมาใช้ในการศึกษานี้</p>
---	---	---	--	--	---

วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	ตัวแบบ เครื่องมือ วิเคราะห์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
				ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome) ที่จะเกิดเมื่อนำไปใช้ ประโยชน์
2. เพื่อศึกษา กฎ ระเบียบ และมาตรการ ต่างๆ ของ ประชาคม เศรษฐกิจ อาเซียนที่มีผล ต่ออุตสาหกรรม ยางพาราไทย	สำรวจข้อมูล ทุติยภูมิเกี่ยวกับ กฎ ระเบียบและ มาตรการต่างๆ ที่จะมีผลต่อภาค เกษตรและ อุตสาหกรรม ยางพาราไทย	- กรมส่งเสริมการ ส่งออก กระทรวง พาณิชย์ - AEC Blueprint - กรมการค้า ระหว่างประเทศ - สำนักงานผู้แทน การค้าไทย สำนัก นายกรัฐมนตรี - สำนักงาน เลขาธิการ อาเซียน	การวิเคราะห์ เนื้อหาและ การตีความ ทางกฎหมาย	ผลการ ประเมินผล กระทบจาก กฎระเบียบที่ เปลี่ยนแปลงจาก การเข้าเป็น สมาชิก ประชาคม เศรษฐกิจ อาเซียน	แนวทางในการ เตรียมความพร้อม เพื่อรองรับ ผลกระทบที่คาด ว่าจะเกิดขึ้นใน ด้านต่างๆ

วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	ตัวแบบเครื่องมือวิเคราะห์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
				ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome) ที่จะเกิดเมื่อนำไปใช้ประโยชน์
3. เพื่อศึกษา จุดแข็งและ จุดอ่อนของ อุตสาหกรรม ยางพาราไทย	สำรวจข้อมูลปฐมภูมิ โดยการ สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth - Interview) จาก แหล่งผู้ให้ข้อมูล สำคัญ (Key Informants) เพื่อสอบถามถึง ปัจจัยที่ส่งเสริม สันนิบาตและเป็น อุปสรรคทั้งด้าน การผลิตและ ตลาด	<ul style="list-style-type: none"> - ผู้แทนเกษตรกร - ผู้นำกลุ่ม/ สถาบันเกษตรกร - ผู้แทน ผู้ประกอบการ แปรรูป 	<ul style="list-style-type: none"> - Diamond Model (วิเคราะห์ ภาพรวม) - Five Forces Model (วิเคราะห์ หน่วยผลิต) 	ผลสรุปปัจจัยที่ ส่งเสริม ความสำเร็จ หรือโอกาสและ ปัจจัยที่จะเป็น ปัญหา อุปสรรค ต่อหน่วยผลิต และตลาด ตาม ห่วงใช้การผลิต ในอนาคต	แนวทางในการ สันนิบาตและ ส่งเสริม กิจกรรมการ ผลิตและตลาด ของหน่วยผลิต ตามห่วงใช้การ ผลิตที่อยู่ใน มทมาทหน้าที่ ของ สกย.

วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	ตัวแบบเครื่องมือวิเคราะห์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
				ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome) ที่จะเกิดเมื่อนำไปใช้ประโยชน์
4. เพื่อศึกษาโอกาสและผลกระทบต่อบุคลากรของอุตสาหกรรมยางพาราไทย และ สกย. จากการเข้าเป็นสมาชิกประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> - สืบค้นข้อมูลทุติยภูมิเพื่อวิเคราะห์และสรุปถึงโอกาสและผลกระทบต่อภาพรวมของอุตสาหกรรมยางพาราไทยและต่อบทบาทหน้าที่ของ สกย. - สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญของ สกย. 	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตที่ได้จากข้อ 1 - สกย. - กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ - ANRPC - สำนักงานผู้แทนการค้าไทย - สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 	<ul style="list-style-type: none"> - Diamond Model (วิเคราะห์ภาพรวม) - SWOT (วิเคราะห์หน่วยงาน) 	ผลสรุปเกี่ยวกับโอกาสทางการผลิตและตลาดผลกระทบที่จะเกิดกับ สกย. อันเป็นผลจากการปรับเปลี่ยนบทบาทหรือภารกิจ	แนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมการผลิตและตลาดต่อหน่วยผลิตในระบบห่วงโซ่การผลิต และแนวทางการวางแผนและเตรียมการของ สกย. เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลง

วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	รูปแบบเครื่องมือวิเคราะห์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
				ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome) ที่จะมีขึ้นเมื่อนำไปใช้ประโยชน์
5. เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมของ สกย. ทั้งในด้านการจัดองค์การ ด้านนิตินิติบัญญัติ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนถึงแนวทางและบทบาทที่มีต่อภาคการผลิตและตลาด	สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ให้ข้อมูลสำคัญใน สกย. เพื่อสรุปและประเมินแนวทางในการเตรียมความพร้อม	สกย.	การวิเคราะห์ที่สรุปเนื้อหา	ผลสรุปแนวทาง การเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ	แนวทางที่เหมาะสมเพื่อการเตรียมความพร้อมในการรองรับผลกระทบ

วัตถุประสงค์	วิธีการศึกษา	แหล่งข้อมูล	ตัวแบบเครื่องมือวิเคราะห์	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	
				ผลผลิต (Output)	ผลลัพธ์ (Outcome) ที่จะเกิดเมื่อนำไปใช้ประโยชน์
6. เพื่อศึกษาแนวทางการจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนงาน และโครงการในระยะเวลาของสภกย. เพื่อเตรียมรับการเปลี่ยนแปลงที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามผลการศึกษา	ประมวลผลสรุปที่ได้จากการศึกษาเพื่อการจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดทำแผนแล้วนำเข้าสู่การวิพากษ์งานวิจัยและมีการปรับแก้ตามความเหมาะสม	ผลการศึกษาเบื้องต้นของโครงการวิจัยนี้	การวิเคราะห์และสรุปเนื้อหา รูปแบบการจัดทำแผนกลยุทธ์/แผนงาน	แผนกลยุทธ์ แผนงานและโครงการในระยะเวลา	แผนรองรับการเปลี่ยนแปลงในระยะเวลาที่เป็นรูปธรรมและมีความเหมาะสมสอดคล้องกับบริบท